

Sonaravni ukrepi za preprečevanje erozije

...in še o upravljanju z vodo v pokrajini

Januar, 2026

*Priložnost za istočasno reševanje
klimatskih sprememb, izgube
biodiverzitete in
degradacije okolja.*

Podpora
habitatom in
biodiverziteti
(nevretenčarji,
dvoživke, plazilci,
ptice)

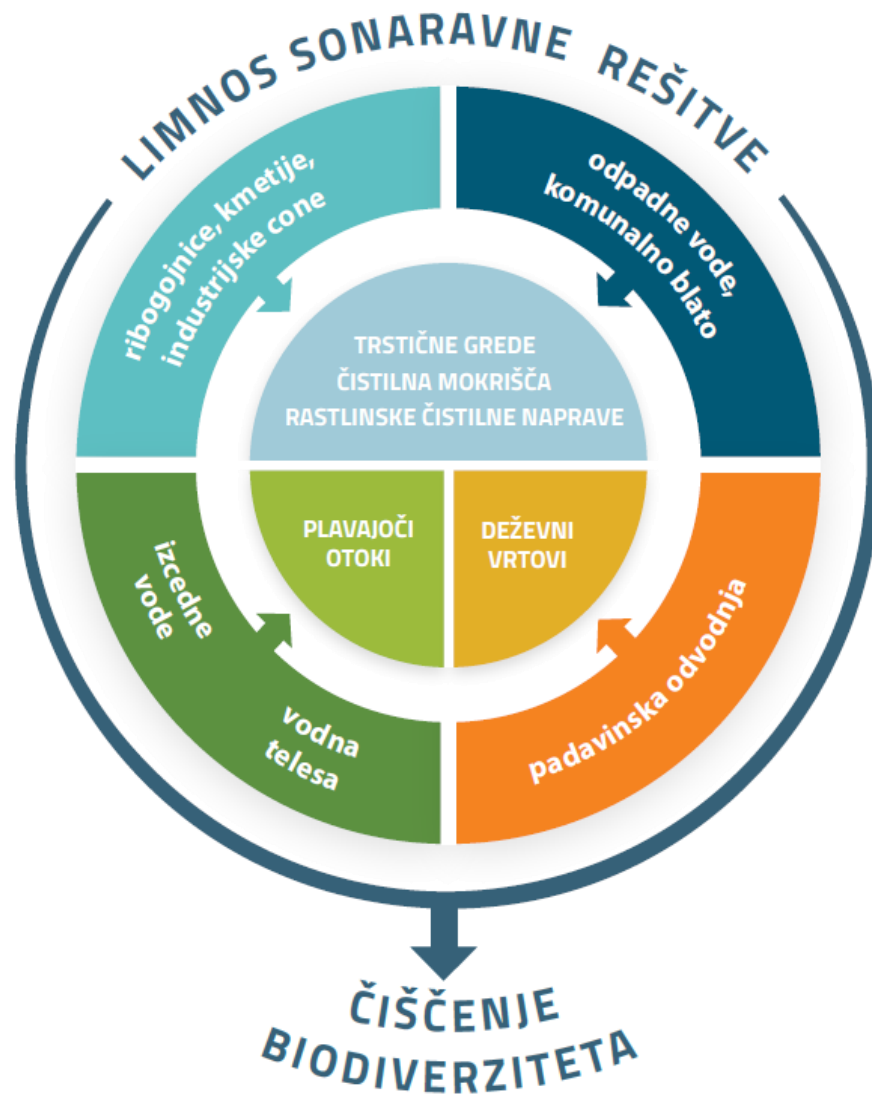
Zadrževanje
vode v krajini
(climate resilience)

Ohranjanje
kvalitete vode
(čiščenje)

Podnebne
spremembe

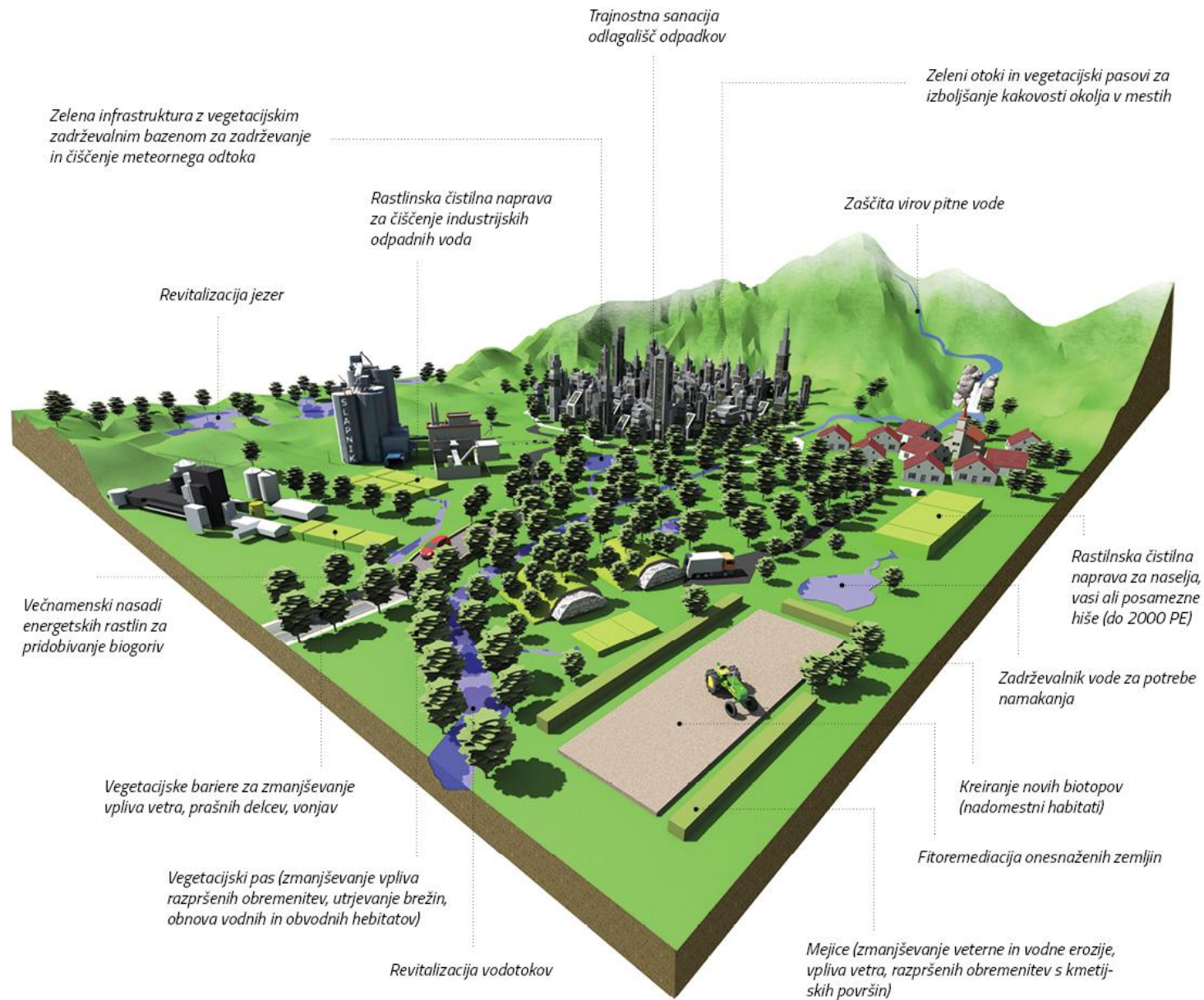
Degradacija
okolja

Izguba biotske
raznoverstnosti

Uredba EU o obnovi narave,
Strategija EU za biotsko raznoverstnost do leta 2030,
uporaba načela »da se ne škoduje bistveno«

SONARAVNE REŠITVE V KRAJINI

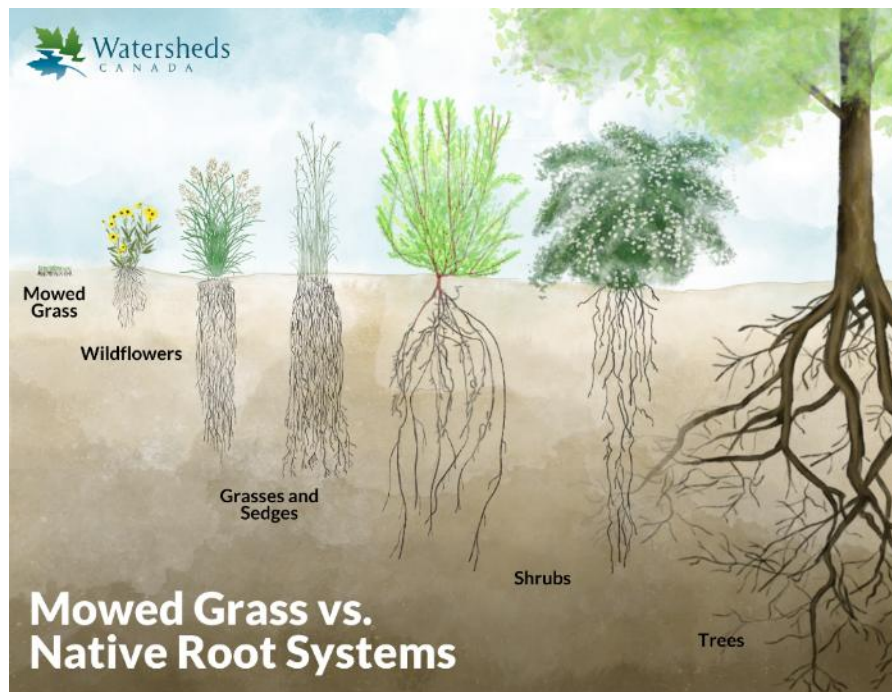

Erozija in plazovi - splošno

- Oboje povzročata oz. bistveno poslabša slab vodni režim in slabo stanje zgornje plasti zemlje - slabo vpija in prepušča vodo
- Preventiva – izboljšati vodni režim in stanje zgornje plasti zemlje
- Kaj lahko **naredim**, če sem doma na pobočju - sonaravni ukrepi proti eroziji in plazenju tal

RASTLINE SO GLAVNA ZAŠČITA - drevesa, grmovnice, zelnate rastline, travna ruša

- Korenine povežejo ter stabilizirajo zgornjo plast tal in jo naredijo bolj prepustno ter debelejšo - boljše vpijanje in pretakanje vode v zg. plasti
- **Biti pa morajo dovolj velike in biti jih mora dovolj, da imajo učinek!**

Pomembna je velikost in kvaliteta koreninskega sistema

Posadi drevesa (če jih še ni)

- drevesa s koreninami utrjujejo tla in zmanjšujejo odvečno vodo.

Primerne vrste:

- sadna drevesa (jablana, hruška, sliva) leska, kostanj, oreh, vrba, bukev, gaber, javor...

Dovolj globoke korenine povežejo in stabilizirajo plasti zemlje

Kako saditi

- sadimo v pasovih, prečno na pobočje
- kombiniramo več vrst
- ne odstranjujemo obstoječih dreves.

Dodaj grmovnice

- Bezeg, dren, šipek, robida, ribez

Ohrani travno rušo

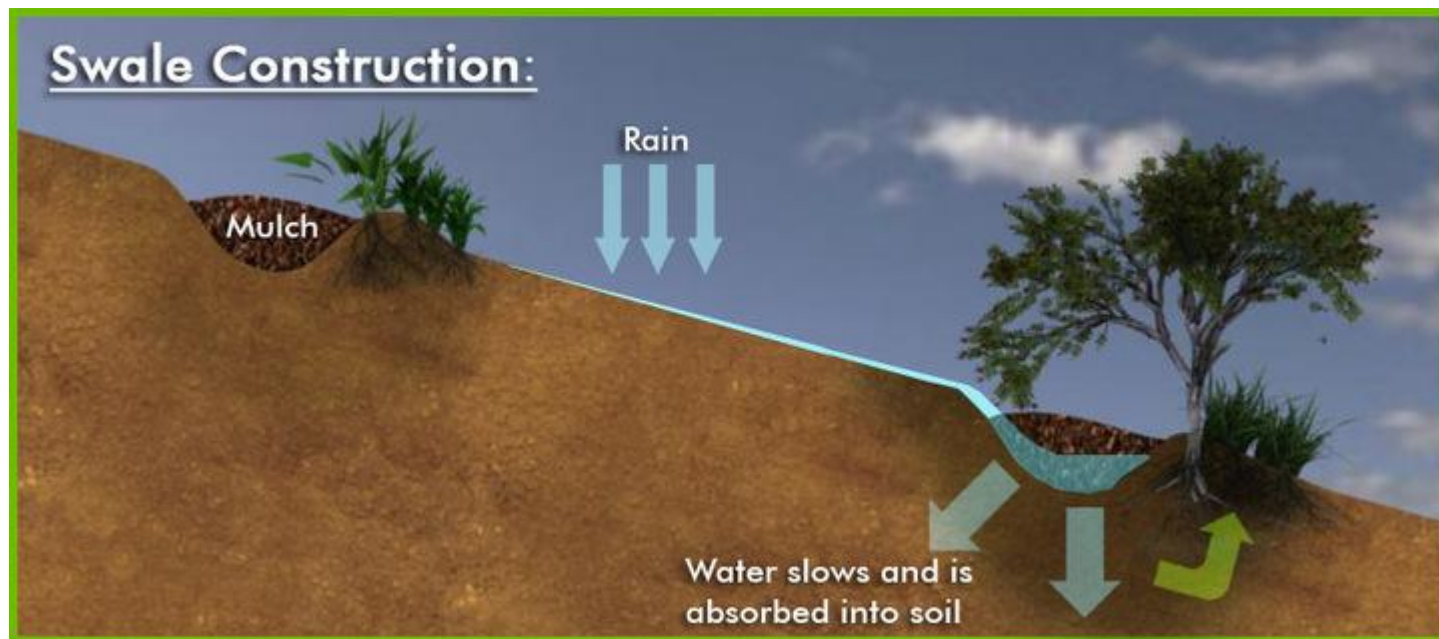
- nikoli ne puščaj golih tal,
- uporabljaj travne mešanice ali deteljo,
- izogibaj se globokemu prekopavanju

Trave in zelnate rastline s svojimi koreninami tvorijo rušo

Košnja naj bo čim manj pogosta, saj večje kot so rastline, obsežnejši je koreninski splet in s tem močnejša ruša

Terase

TERASIRAJ POBOČJE

Kako narediti preproste terase:

- leseni pragovi,
- kamniti suhozidi
- terase utrjene z rastlinami

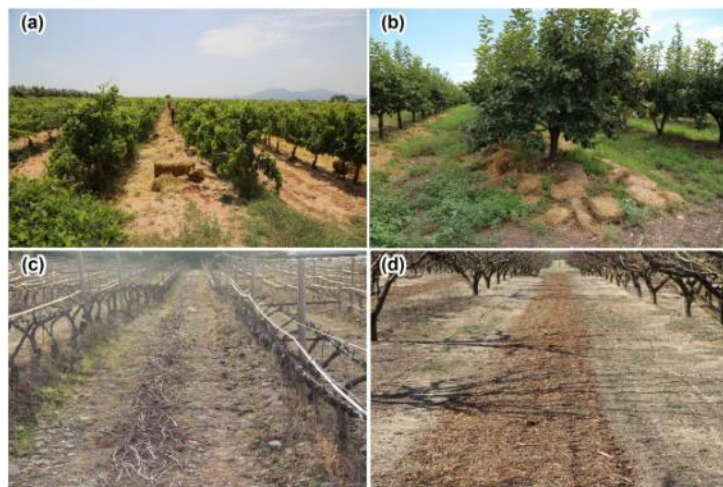
- NAREDITI TRAVNE MULDE = plitvi prečni jarki (angl. BERME, SWALE) (slika)
- vsaka terasa naj ima rahel naklon proti pobočju

ZASTIRKA

Mrtvi rastlinski deli:

- pokošena trava
- listje
- sekanci,
- manjše veje....

UČINEK: zelo zmanjša površinsko spiranje zemlje

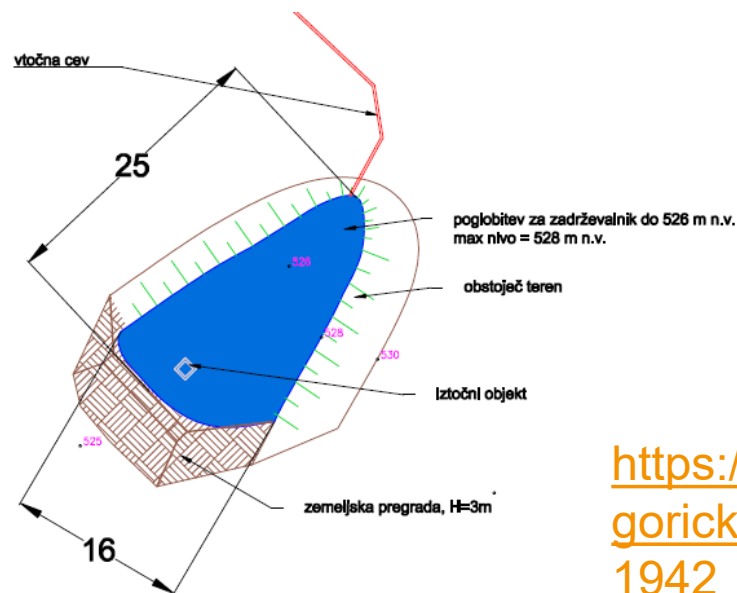
- Dežne kapljice izgubijo moč in počasi stečejo v zemljo
- Kot pri rastlinah pomembna obsežnost (debelina), da se pojavi učinek

DEŽEVNICA: koristen vir

Zbiraj deževnico – umesti elemente za zbiranje deževnic

- sodi za deževnico
- Izdelava manjših ribnikov

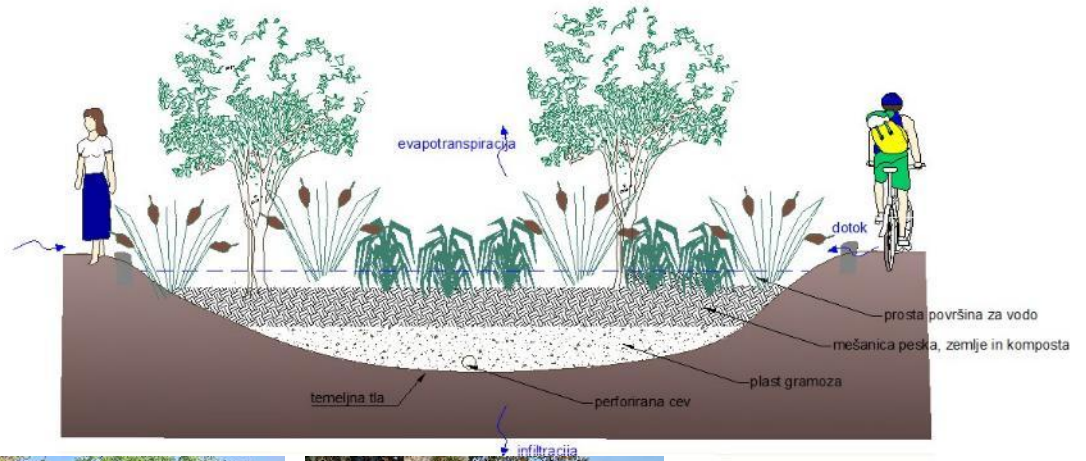
<https://www.park-goricko.org/vsebina/1942>

https://kmetovati-z-naravo.si/kako_lahk_o_pomagam/mlaka/

Odvodnja meteorne vode: modro-zelena infrastruktura (MZI)

Odvodnjavanje in čiščenje meteornih vod in umeščanje „čistilnih mokrišč“ – deževni vrt

Trajnostni sistemi odvodnje

- Travnati odvodni jarki (swales)
- Suhi in mokri zadrževalniki
- Ponikovalne kotanje
- Travnati filtri
- **Deževni vrtovi**
- Porozno tlakovanje
- Zeleni otoki med cestišči
- Vegetacijski pasovi
- Ponikovalni jarki in jaški

RETENZIJSKA
FUNKCIJA

ČISTILNA
FUNKCIJA

Priložnosti za MZI

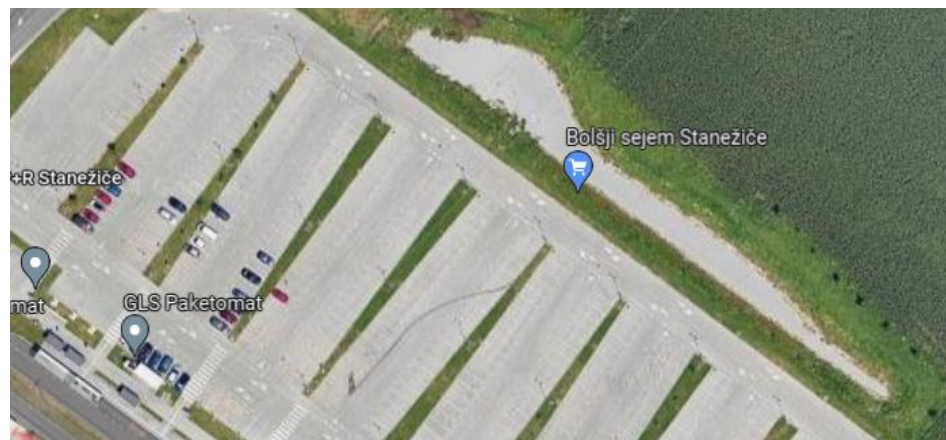
parkirišča

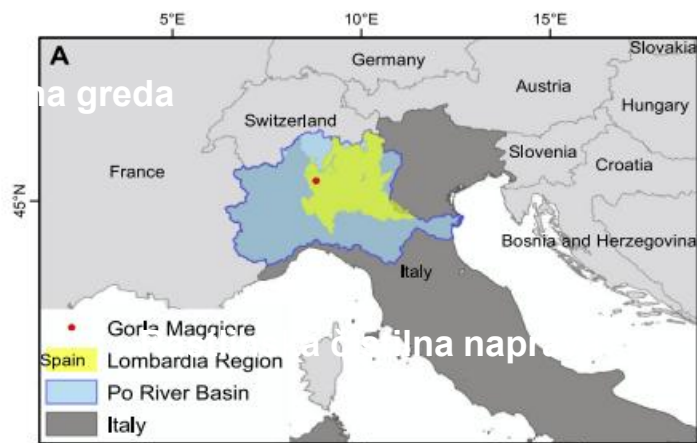
krožišča

(Vir: <https://twitter.com/EnfieldSuDS/status/1071059643697377280/photo/1>)

The Gorla Maggiore water park

(Vir: Going green? Ex-post valuation of a multipurpose water infrastructure in Northern Italy.)

Mešani sistem

Sprememba namembnosti – ustvarili zeleno površino

Sistem za čiščenje prvega naliva

za
razbremenitev
onesnaževanja
vode in
obvladovanje
poplav

VZDRŽEVANJE, ČIŠČENJE; NAČRTOVANJE

Ozki prepusti;
zasuti

Mašenje
propustov

Zasuti nekdanji
odvodni kanali na
obdelovalnih
površinah

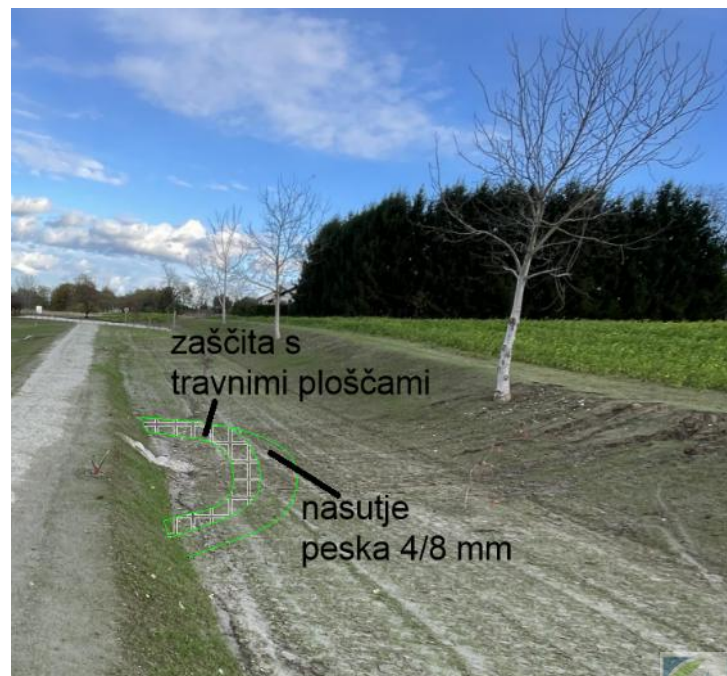
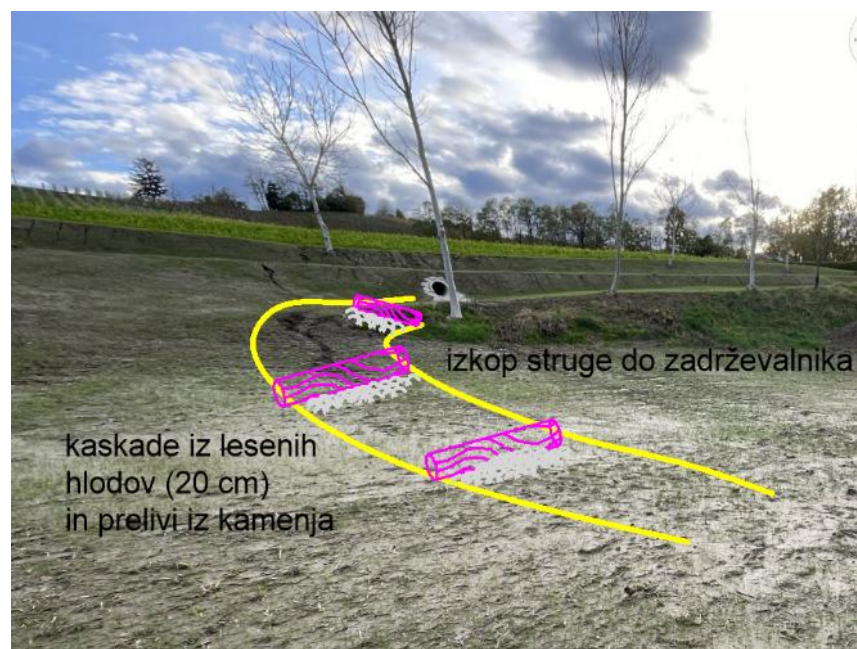
Neobstoječi
odvodni elementi,
obcestni

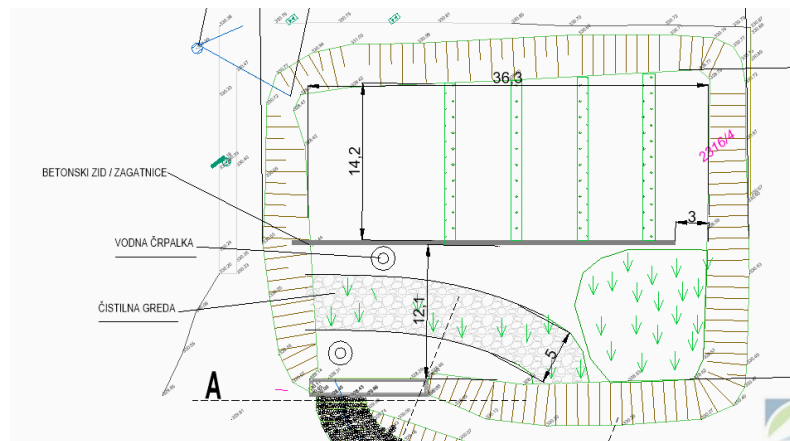
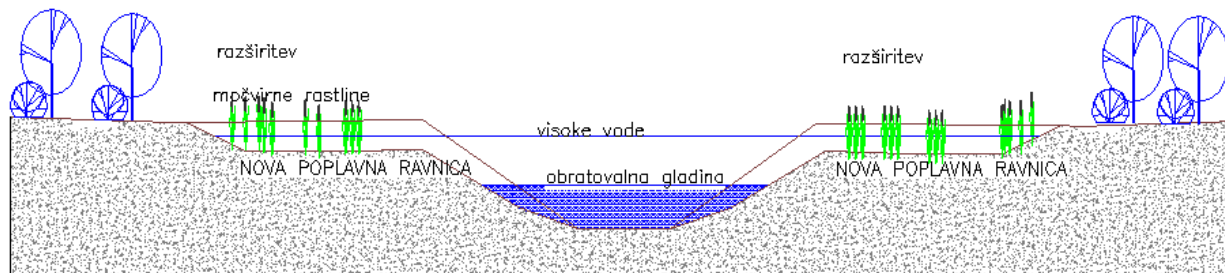
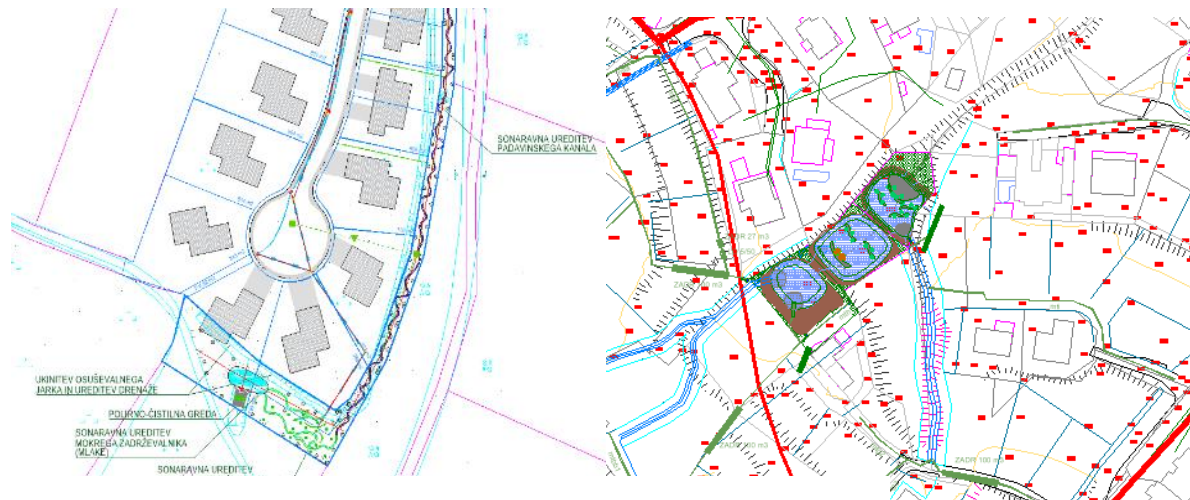
Obnoviti odvodne jarke,
zadrževalnik

Prostor za odprt kanal nad brežino

Drugi ukrepi za zadrževanje vode

Rastlinska čistilna naprava

Deponija

Komunalno blato

Čistilna mokrišča / grajeni ekosistemi

Reference in sodelovanja v mednarodnih projektih: <https://www.limnos.si/nasi-projekti/>

HVALA ZA POZORNOST

Vprašanja dobrodošla: alenska@limnos.si